

Macskák nyelőcső és gyomorvég szűkülete

ÍRTA: PAVELKA ALEXANDRA

állattenyésztő mérnök

A macskák nyelőcső és gyomorvég szűkülete ritkán előforduló betegségek. Lehet kongenitális eredetű, azaz már a születéskor jelen van genetikai, vagy egyéb okok miatt. A genetikai háttér egyelőre nem nyilvánvaló. Gyakoribb, hogy az elváltozás valamilyen külső hatásra később alakul ki.

A nyelőcső szűkület úgy alakulhat ki, hogy a nyelőcső nyálkahártyája begyullad, majd a gyulladás ráterjed az izomrétegekre és serkenti a rostos kötőszövet termelődését, mely a nyelőcső üregének beszűkülését eredményezi. Ez létrejöhet maró vegyszerek lenyelése, idegen testek jelenléte a nyelőcsőben, vagy nyelőcső üregen belüli vagy kívüli elváltozások, például tályogok, daganatok, gyakori hányás hatására. Maró anyagok, vagy idegen test által okozott hányásos időszak után 5-15 nappal jelentkezhethet a nyelőcső szűkület egyik tünete, a regurgitáció, vagyis a lenyelt táplálék visszaáramlik a külvilág felé. Nyelőcsősérülés történhet, ha az állatot műtét előtt nem megfelelően készítik elő az altatásra, vagy rosszul pozícionálják. Ezért is fontos, hogy műtéti beavatkozás előtt 12 órával már ne történjen takarmány-és folyadékfelvétel. Gyomor-nyelőcső reflux esetén figyelni kell arra, hogy késő este már ne etessük az állatot, mert csökken a gyomor-nyelőcső közti izmoknak az a képessége, hogy alvás közben zártan maradjanak és ez szintén terheli a nyelőcső nyálkahártyáját. Száraz tabletták beadása is okozhat nyelőcsőgyulladást, majd szűkületet. Közvetlenül a tabletta alkalmazása után 5-6 ml víz beadása elősegíti a tabletta mielőbbi kíméletes gyomorba jutását. A doxiciklin antibiotikum szájon át történő beadását követően többször figyeltek meg regurgitációt, melynek szerepe lehetett abban, hogy később nyelőcsőszűkület alakult ki.

A betegséget könnyű észrevenni. A macska nyeléskor a fájdalom miatt nyávog, ha a nyelőcső aktív gyulladásban van. Nyelési nehézség, nyálzás, illetve következményesen kialakult tüdőgyulladás, zihálás, köhögés figyelhető meg. Az étvágy kezdetben jó, majd fokozatosan romlik, emiatt súlyvesztés, krónikus, előrehaladott állapotban pedig nagymértékű fogyás és az izomtömeg csökkenése figyelhető meg. A folyékony állagú táplálékot könnyebben elfogadják, mint a szilárdat.

Röntgen vizsgálattal a jó indulatú fibrózis nem figyelemreméltó, de a nagymértékű üregen belüli és kívüli elváltozások jól láthatóak. Endoszkópos vizsgálattal a nyelőcső állapota, hajlékonysága jól feltárható.

A kezelés első lépéseként intravénásan pótolni kell a hányás és a gyenge takarmányfelvétel miatti folyadékvesztést.

A nyelőcső üreg a kialakító tényezőktől függően többféle módszerrel helyreállítható.

A műtét sikere várhatóan 50%-os. A nyelőcső tágítható, például ballonkatéterrel. A nyelőcső tágítás kockázata a nyelőcső szakadása, perforációja, mely a beavatkozás után több nappal/héttel is jelentkezhetsz, ezért a macska még több hétig speciális ellátást igényel. Mesterséges táplálás, esetleg táplálékcső behelyezése is indokolt lehet. Az eljárást követően enyhe szűkület tartósan megmaradhat, de ez nem okoz problémát, ha a macska elfogadja a konzerv táplálékot.

Gyomorvég szűkület ott alakul ki, ahol a gyomor összekapcsolódik a vékonybél első szakaszával. A környéki izmok túlzott növekedése figyelhető meg, pontos oka nem ismert.

Jellemző tünet a krónikus, időszakos hányás, emésztetlen, vagy emésztett táplálékdarabok kihányása táplálékfelvételt követően akár több órával, mely gyógyszer beadása után sem javul. Később étvágytalanság, majd fogyás jelentkezik.

A gyomorvég szűkület daganatok, stressz, gyomorfekélyek, gyulladások hatására alakulhat ki. Okozhatja a gasztrin hormon túltermelődése, mely a gyomor sósav termelését serkenti.

Súlyos fekély esetében jellemző a vérszegénység. A röntgenfelvételen megnagyobbodott gyomor látható. Bárium-szulfát alkalmazása a szűkület helyét és mértékét kiemeli a röntgenfelvételen. A fluoroszkóp egy képalkotó technika, mely valós idejű mozgó képeket készít a gyomorról. Továbbá vizsgálható a gyomor ultrahanggal és endoszkóppal is.

A kezelés első lépéseként meg kell szüntetni a dehidratáltságot. A szűkület műtéttel korrigálható. A beteget ezt követően jól emészthető, alacsony zsírtartalmú takarmánnyal kell etetni, esetenként a mozgásaktivitás korlátozása is szükséges lehet. A műtét után a betegség prognózisa általában jó, kivéve, ha daganat miatt alakult ki.

Más források szerint mindkét betegségnek lehet genetikai háttere. Ez esetben a fentebb írt külső hatások nem feltétlenül vannak jelen a kialakulást megelőzően. Ha a nyelőcsőszűkület

genetikai elváltozás miatt jön létre, akkor már elválasztás után jelentkezik az első tünet, a kölyök nem tudja lenyelni a szilárd táplálékot. Műtéti úton ez az állapot is javítható, de mivel öröklődhet, az érintett állatokat ki kell vonni a tenyésztésből. Valószínűleg recesszív módon öröklődik. A gyomorvégszűkületnek is tulajdonítanak genetikai hátteret, de ennek alátámasztása nagyon nehéz, mivel inkább felnőtt korban jelenik meg és ekkor már számos külső hatás érhetette az állatot, ami miatt kialakult.

2019.május

Felhasznált irodalom:

Alicia Valdés: Esophageal stenosis in cats

PetMD: Narrowing of the esophagus in cats

PetMD: Chronic hypertrophic pyloric gastropathy in cats